

Міжнародний гуманітарний університет
Інститут права, економіка та міжнародних відносин
Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор
Міжнародного гуманітарного
університету
проф. Громошенко К.В.

«31» серпня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Рівень вищої освіти

початковий рівень (короткий цикл)

(назва рівня вищої освіти)

Ступінь вищої освіти

МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність

293 «Міжнародне право»

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма

«Міжнародне право»

(найменування освітньої програми)

Викладач	к.ю.н., доцент Чайковський Ю.В.
Профайл викладача	https://scholar.google.com/citations?user=km557vw/AAAAAJ&hl=uk
Контактний тел.	0503914771
E-mail:	yuvcsh@ukr.net
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/course/view.php?id=611
Консультації	Очні – кожну п'ятницю у кабінеті 420 з 12.00 до 13.00. Онлайн-консультації – відео, zoom – за замовленням студентів.

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ доц. С. С. Андрейченко

Перевірено: Гарант освітньої програми _____ доц. С. С. Андрейченко

Перевірено: Начальник навчального відділу _____ доц. Райчева Л.І.

Погоджено: Проректор з науково-педагогічної роботи _____ проф. Гончарук А.Г.

Навчальна дисципліна «Практика Європейського суду з прав людини» 1. Анотація до курсу

з прав людини щодо тлумачення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод Європейського суду права на життя, заборону катування, права на свободу та особисту недоторканість, права на справедливий суд, права на повагу до приватного і сімейного життя та інших прав зазначених у Конвенції та Протоколах до неї. Предметом вивчення навчальної дисципліни є практика Європейського суду з прав людини як субсидіарного інституту захисту прав людини закріплених у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Мета та завдання дисципліни – набуття теоретичних та практичних знань з Європейського права, ознайомлення з особливостями застосування ЄСПЛ положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, вироблення навичок роботи з рішеннями та практикою ЄСПЛ, вирішення правових питань на базі Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

2. Мета та цілі курсу

У результаті вивчення курсу Практики Європейського суду з прав людини студенти повинні опанувати:

знаннями: особливостей діяльності Європейського суду з прав людини та прийняття ним рішень, джерел діяльності ЄСПЛ, аспектів застосування практики ЄСПЛ в країнах континентальної та англосаксонської правових систем.

уміннями: аналізувати джерела європейського права й використати отримані при вивченні спецкурсу знання при рішенні професійних завдань; збору, систематизації, узагальненні отриманої інформації.

В межах курсу проводитимуться читання лекцій з практики ЄСПЛ, починаючи з підстав діяльності, джерел, порядку звернення до ЄСПЛ і закінчуючи механізмом застосування його практики в Україні.

3. Формат курсу

На практичних заняттях студенти демонструють рівень знань з визначеної теми, ведуться диспути та діалоги, а також готують індивідуальні завдання за окремими питаннями, що цікавлять їх найбільше, виступаючи з відповідними доповідями, а також приймають участь в обговоренні усіх тем курсу.

У процесі реалізації програми дисципліни Практика Європейського суду з прав людини формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

4. Компетентності та програмні результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній діяльності, що

ЗК 5. Здатність пропонувати та обґрунтовувати власну позицію.

ЗК 9. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних досягнень у сфері права.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 9. Знання у сфері порівняльного правознавства; розуміння ролі порівняльного цивільного права, порівняльного кримінального права, порівняльного конституційного права, порівняльного судового права для сучасного правозастосування у відповідній сфері.

ФК 10. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях, розв'язувати типові задачі і проблеми у відповідній сфері права.

Результати навчання

- РН 6. Пояснювати теоретичні та практичні аспекти імплементації норм міжнародного права.
- РН 8. Демонструвати знання щодо захисту прав та законних інтересів фізичних осіб у міжнародній, іноземних та вітчизняній національних юрисдикціях.
- РН 10. Орієнтуватися в системі міжнародних стандартів прав людини, зокрема Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
- РН 22. Брати участь у фахових дискусіях з міжнародно-правової проблематики.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)		
ЕКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
4	120	28/10	28/8	64/102

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Курс, (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2021 - 2022	3/3	2/2	Вибіркова

7. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у комп'ютерними класами та бібліотекою.

8. Політики курсу

У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне допущення студентів до обговорення кожного з питань курсу, що сприяє оволодінню ними понятійно-категорійного апарату юриспруденції. Особлива увага на заняттях приділяється вивченню виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ.

На практичних заняттях можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань студентів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповідей, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудитії, активності студентів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Підумковою формою контролю знань є іспит, який має на меті перевірити теоретичні знання та вміння застосовувати їх, вирішуючи конкретні завдання, а також уміння студентів самостійно працювати з науковою та навчальною літературою. До іспиту допускаються ті студенти, які підпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

9. Схеми курсу 1 семестр

№ №	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Кількість	
						денне	заочне
1	<p>Тема 1. Вступ до курсу.</p> <p>Реформи Суду та сучасна система судочинства у Європейському суді з прав людини.</p> <p>Юрисдикційна структура Суду. Повноваження одноособових суддів, комітетів, палат, Великої палати.</p> <p>Розмежування термінів «прецедентне право» та «судова практика». Поняття «прецедент Європейського суду з прав людини».</p> <p>Місце прецедентного права в системі права Ради Європи. Вплив рішень Європейського Суду на внутрішнє право держав - учасниць Конвенції.</p> <p>Принципи тлумачення Європейським Судом з прав</p>	<p>Лекція</p> <p>семінарське Практичне заняття</p>	<p>Конспект лекції</p> <p>Презентація</p> <p>Презентації, доповіді студентів</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття</p>	2 акад. год.	1

<p>людини положеь Конвенції та Протоколів до неї Правові стандарти та правові позиції як результат тлумачення Конвенції Європейським Судом з прав людини. Аналіз автономних термінів. Види юрисдикційних актів Європейського суду з прав людини. Пілотні рішення.</p>						
<p>2</p> <p>Тема 2. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на життя</p> <p>Право на життя у сенсі ст. 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за ст. 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (1959-2011 рр.) Обставини, за яких позбавлення життя визнається правомірним. Визначення пропорційності застосування сили, що спричинило позбавлення життя. Протоколи № 6 та № 13 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Негативні і позитивні зобов'язання держав учасниць Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод у зв'язку із забезпеченням права на життя. Обов'язковість проведення розслідування випадків застосування державою сили, що привело до позбавлення життя.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття</p> <p>Виконати завдання (задачі) до самостійної роботи Додаткові завдання до семінарських занять (за потребою)</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем</p> <p>Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>2 акад. год.</p>	<p>1</p> <p>2</p>
<p>3</p> <p>Тема 3. Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони катувань, нелюдського та принижуючого гідність поводження або покарання</p> <p>Загальна характеристика ст. 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>2 акад. год.</p>	<p>1</p>

<p>Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за ст. 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (1959-2011рр.). Сітвідношення Міжнародних стандартів щодо неналежного поводження з людьми.</p> <p>Види неналежного поводження (катування, нелюдське поводження або покарання принижуюче гідність поводження або покарання) і критерії їх розмежування.</p> <p>Поняття «катування» у сенсі ст. 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.</p> <p>Поняття нелюдського поводження або покарання</p> <p>Поняття поводження або покарання що принижує гідність</p> <p>Особливі категорії ст. 3 (видача/висилка, очікування смертної кари, тілесні покарання неповнолітніх та дискримінація.)</p> <p>Негативні і позитивні зобов'язання держав – учасниць Конвенції в рамках ст.3 Конвенції.</p> <p>Проведення розслідування випадків неналежного поводження з людьми. Порядок оскарження порушень ст. 3 на національному рівні.</p> <p>Визначення доказів щодо неналежного поводження з людьми в сенсі ст.3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.</p>			<p>Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття</p> <p>Виконати завдання (задачі) до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем</p> <p>Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	2
<p>4</p> <p>Тема 4. Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони рабства і примусової праці</p> <p>Загальна характеристика ст.4 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.</p> <p>Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за ст. 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (1959-2017рр.).</p>	Лекція	Презентація	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне)</p>	2 год. 1

<p>Сфера дії гарантій, наданих статтею 4 Конвенції: визначення рабства і примусової праці у практиці ЄСПЛ. Значення терміну "примусова чи обов'язкова праця" та її обмеження.</p>				<p>заняття Виконати завдання (задачі) до самостійної роботи Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	2	1
<p>5 Тема 5. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу та особисту недоторканність Загальна характеристика ст.5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за ст. 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (1959-2011рр.). Сфера дії гарантій, наданих статтею 5 Конвенції: поняття свободи, поняття позбавлення волі і поняття законності у трактуванні Європейського Суду з прав людини. Умови визнання арешту законним і гарантії прав заарештованих і затриманих. Вимоги до законодавства держав - учасниць Конвенції. Допустимі підстави позбавлення волі та їх тлумачення Європейським Судом з прав людини. Межі відповідальності держави за забезпечення права на свободу осіб, які перебувають під його юрисдикцією; Процесуальні засоби захисту від довільного позбавлення волі, надані статтею 5 Конвенції.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>	<p>семінарське Практичне заняття</p>	<p>Презентації, доповіді студентів</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття Виконати завдання (задачі) до самостійної роботи Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	2
					2	2

<p>Умови надання компенсації жертви позбавлення волі, виробленого в порушення положень статті 5 Конвенції. Негативні і позитивні зобов'язання держави щодо забезпечення права на свободу та особисту недоторканність</p>					
<p>Тема 6. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на справедливий суд Загальна характеристика ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також ст. ст. 2, 3 та 4 Протоколу № 7 до Конвенції. Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також ст. ст. 2, 3 та 4 Протоколу № 7 до Конвенції (1959-2011 рр.). Поняття суду. Право доступу до правосуддя, його зміст і обсяг. Юридичні і фактичні перешкоди доступу до правосуддя. Умови доступу до правосуддя та його припустимі обмеження. Поняття розумного строку та публічність судового розгляду в тлумаченні Європейського Суду з прав людини. Тлумачення принципу презумпції невинності Європейським Судом з прав людини. Тлумачення поняття справедливий судовий розгляд. Принцип рівності. Поняття ефективності здійснюваного захисту. Умови безкоштовного надання послуг захисника.</p>	<p>Лекція</p> <p>семінарське Практичне заняття</p>	<p>Презентація доповіді студентів</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття</p> <p>Виконати завдання (задачі) до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем</p> <p>Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	<p>4 акад. год.</p> <p>1</p> <p>4 акад. год.</p> <p>2</p>
<p>Тема 7. Практика Європейського суду з прав</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>1</p>
<p>7</p>					

<p>людини щодо права на ефективний засіб правового захисту</p> <p>Загальна характеристика ст. 13 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Поняття ефективності засобів правового захисту. Обсяг і характер зобов'язань держави відповідно до ст. 13 Конвенції.</p> <p>Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за 13 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (1959-2011 рр.).</p> <p>Вимога про вичерпання національних засобів правового захисту до звернення до міжнародних судових органів</p> <p>Особливі обставини, які звільняють заявника від обов'язку вичерпати внутрішні правового захисту.</p> <p>Вибір доступних засобів правового захисту</p> <p>Перешкоджання ефективному здійсненню права на індивідуальні петиції</p> <p>Державні органи, здатні забезпечити ефективний засіб правового захисту: вимоги їх незалежності від органу, який допустив порушення права, і правомочності приймати юридично обов'язкові рішення.</p>	<p>семінарське Практичне заняття</p>	<p>Презентації, доповіді студентів</p>		<p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем</p> <p>Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	<p>2 акад. год.</p>	<p>1</p>
<p>8</p> <p>Тема 8. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на повагу до приватного та сімейного життя, житла і кореспонденції</p> <p>Загальна характеристика ст. 8 та 12 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також ст. 5 Протоколу № 7 до Конвенції.</p> <p>Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за ст. 8 та 12 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також ст. 5 Протоколу № 7 до Конвенції (1959-2011 рр.).</p>	<p>Лекція</p> <p>семінарське Практичне заняття</p>	<p>Презентація доповіді студентів</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття</p> <p>Виконати завдання (задачі)</p>	<p>4 акад. год.</p>	<p>1</p>

<p>Поняття "сім'я" та "сімейне життя" в сенсі статті 8 та статті 12 Конвенції в тлумаченні Європейського Суду з прав людини. Право вступати у шлюб та створювати сім'ю. Вимоги щодо поваги до сімейного життя. Тлумачення поняття "приватне життя". Вибір імені та прізвища. Сексуальної орієнтації та поведінки. Сфера поваги приватного життя. "житло" та "кореспонденція" в тлумаченні Європейського Суду з прав людини.</p>			<p>до самостійної роботи Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	2 акад. год.	1
<p>9 Тема 9. Практика Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів, свободи думки, совісті та релігії Загальна характеристика ст. 9 та ст. 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за ст. 9 та ст. 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (1959-2011рр.). Визначення та розмежування інформації та ідей, що знаходяться під захистом статті 10 Конвенції. Компоненти свободи вираження поглядів: свобода дотримуватися певної думки, свобода отримувати і поширювати інформацію без втручання органів державної влади і незалежно від державних кордонів. Право доступу до інформації. Масової інформації висвітлювати питання, які становлять публічний інтерес. Межі свободи</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація доповіді студентів</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу. Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття Виконати завдання до самостійної роботи</p>	4 акад. год.	

<p>журналістів. Доступ до інформації, необхідної для публікації. Захист джерел інформації. Межі допустимої критики щодо політичних діячів, державних органів і приватних осіб. Співвідношення фактів та оціночних суджень, змісту і форми висловлювання. Доступність попередніх обмежень на публікації.</p> <p>Свобода слова та публікації комерційного характеру.</p> <p>Поняття "думки" і "переконання" в тлумаченні Європейського Суду з прав людини.</p> <p>Елементи свободи думки, совісті і релігії: свобода сповідувати релігію або переконання, а також свобода змінювати їх.</p> <p>Форми вираження релігії та вірувань, що знаходяться під захистом статті 9 Конвенції.</p> <p>Гарантії свободи релігійних об'єднань.</p> <p>Відмова від військової служби з моральних або релігійних міркувань</p> <p>Допустимі підстави для втручання у здійснення свободи думки, совісті і релігії, їх відмінність від підстав, передбачених у статтях 9 і 10 Конвенції.</p>						
<p>10</p> <p>Тема 10. Практика Європейського суду з прав людини щодо права власності. Загальна характеристика ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.</p> <p>Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ за ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції (1959-2011рр.).</p> <p>Тлумачення Європейським судом з прав людини терміну "майно".</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття</p> <p>Виконати завдання (задачі) до самостійної роботи</p>	<p>2 акад. год.</p> <p>2 акад. год.</p>	<p>1</p>

<p>Сфера дії статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції: гарантія безперешкодного користування наявним майном. Поняття і види втручання у здійснення права власності. Обмеження, пов'язані з використанням права. Позбавлення майна, поняття та умови допустимості. Виплата компенсації у разі вилучення майна.</p>				<p>Додаткові завдання до семінарських занять (за потребою) Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	
<p>Тема 11. Практика Європейського суду з прав людини щодо захисту прав дитини Права дитини у контексті Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Статистика Європейського суду з прав людини щодо розгляду справ, у яких стороною виступає дитина. Представництво інтересів дитини у ЄСПЛ. Спількування між батьком і дитиною як ключовий елемент сімейного життя. Право на повагу до сімейного життя позашлюбних дітей. Право доступу до дитини батька, якому не надано право опіки над ним.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття Виконати завдання (завачі) до самостійної роботи Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	<p>2 акад. год.</p>
<p>Тема 12. Особливості виконання рішень Європейського суду з прав людини Конвенція про виконання рішень ЄСПЛ. Заходи загального характеру та заходи індивідуального</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу Передивитись презентацію лекції, опрацювати</p>	<p>2 акад. год.</p>
<p>загального характеру та заходи індивідуального</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Презентації, доповіді студентів</p>		<p>Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>	<p>2 акад. год.</p>
	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Презентації, доповіді студентів</p>		<p>Опрацювати рекомендовану літературу Передивитись презентацію лекції, опрацювати</p>	<p>2 акад. год.</p>

<p>Характеру. Законодавчі підстави та правові особливості виконання рішень ЄСПЛ в Україні. Практика зарубіжних країн із виконання рішень ЄСПЛ.</p>	заняття	студентів	<p>рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське (практичне) заняття</p> <p>Виконати завдання (задачі) до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат, доповідь, есе) за темою, узгодженою з викладачем</p> <p>Підготуватися до тестової (контрольної) роботи</p>		
--	---------	-----------	--	--	--

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни здійснюється відповідно до «Положення про організацію освіти процесу у Міжнародному гуманітарному університеті».

10. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма контролю: залік.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено прийняття рішень викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється:

«Відмінно» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення зада оформлені завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«Добре» – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, прот допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«задовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає достатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою «незадовільно з можливістю повторного складання» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання навчальної діяльності; поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи виконанні групових завдань, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у навчальній діяльності; курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за усіма видами робіт, зазначені у таблиці нижче.

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті» (затверджене ректором наказом № 112 від 01.11.2018 року).

КРИТЕРІ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Види роботи	Планові терміни виконання	Денна форма навчання		Максимальна кількість балів
		Форми контролю та звітності		
<i>Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях</i>				
1.1. Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять		
Виконання модульних завдань				
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань		50
Виконання завдань для самостійного опрацювання				
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або КР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо		10 за 1-й модуль 15 за 2-й модуль 10+15 = 25
				10

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Разом балів за обов'язкові види РС

		II. Вибіркові		85
<i>Виконання індивідуальних завдань</i>				
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР		5
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР		5
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР		5
Разом балів за вибіркові види РС				15
Всього балів за РС				100

<i>Заочна форма навчання</i>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
І. Обов'язкові			
За виконання модульних (контрольних) завдань			
1.1. Підготовка до модульного контролю знань	Відповідно до розкладу	Перевірка правильності виконання модульних завдань	1 x 70 = 70
ІІ. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань (за бажанням студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
Всього балів за вибіркові види СРС			30
Всього балів за РС			100

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі іспиту за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 3 питання. Питання, що включаються до екзаменаційних білетів є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу при побудові відповіді та уміння синтезувати отримані знання.

Питання до екзаменаційних білетів формуються в межах змісту програми дисципліни, але не мають дублювати програмні питання. Програмні питання доводяться до студентів на початку навчального семестру.

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі та результатів заліку за 100-бальною системою.

11. Рекомендована література

1. Дамирли М.А., Анцупова Т.А. Прово Совета Европы: схемы, таблицы, определения и комментарии. Учебное пособие. – Изд.2-е, изм. – Одесса:Феникс. – 2008. – 284 с.

2. Де Сальвіа М. Прецеденты Европейского Суда по правам человека. Руководящие принципы судебной практики, относящейся к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод. Судебная практика с 1960 по 2002г. — СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2004.-1072 с.
3. Дженис М., Кэй Р., Бредли Э. Европейское право в области прав человека: Практика и комментарии. М., 1997.
4. Европейская конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика. Перевод с английского / Гомьен Д., Зваак Л., Харрис Д.; Науч. ред.: Архипова Л.Б. - М.: Изд-во МНИИП, 1998. - 600 с.
5. Порівняльне прецедентне право з прав людини / С.В. Шевчук. - К.: Реферат, 2002. - 344 с.
6. Шевчук Станіслав. Судовий захист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції. — К.: Реферат, 2006. — 848с.
7. Thomas Nattharberg. Human rights in Europe: no grounds for complacency. - 2011. - 370 p. Publisher: Cambridge University Press (January 15, 2007). - 386 p.
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року // Офіційний вісник України від 16.04.1998 - 1998 р., № 13, / № 32 від 23.08.2006 /, С. 270.
9. Вибрані рішення Європейського суду з прав людини щодо України — 2008. / Харківська правозахисна група; - Харків: Права людини, 2011 р. — 512 с.
10. Вибрані рішення Європейського суду з прав людини щодо України — 2007. / Харківська правозахисна група; - Харків: Права людини, 2010 р. — 388 с.
11. Вибрані рішення Європейського суду з прав людини щодо України — 2006. / Харківська правозахисна група; - Харків: Права людини, 2008 р. — 496 с.
12. Вибрані рішення Європейського суду з прав людини щодо України — 2005. / Харківська правозахисна група; - Харків: Права людини, 2008 р. — 536 с.
13. Готов С. А., Мазев В. Д. Современная концепция прав человека в принципах и нормах Совета Европы: Путеводитель по специальному лекционному курсу для студентов. М., 2001.
14. Гомиен Д. Путеводитель по Европейской конвенции о защите прав человека. Страсбург, 2000.
15. Даниленко Г. М. Международная защита прав человека: Вводный курс. М., 2000.
16. Европейский Суд по правам человека: Бруган (Brogan) и другие против Соединенного Королевства. Решение от 29 ноября 1988 года // Европейский Суд по правам человека. Квелдсен (Kjeldsen), Буек Мадсен (Buek Madsen) и Педерсен (Pedersen) против Дании. Решение от 7 декабря 1976 года // Европейский Суд по правам человека. Маркс (Marckx) против Бельгии. Решение от 13 июня 1979 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 610-636.
17. Европейский Суд по правам человека. Квелдсен (Kjeldsen), Буек Мадсен (Buek Madsen) и Педерсен (Pedersen) против Дании. Решение от 7 декабря 1976 года // Европейский Суд по правам человека. Маркс (Marckx) против Бельгии. Решение от 13 июня 1979 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 231-270.
18. Европейский Суд по правам человека. Квелдсен (Kjeldsen), Буек Мадсен (Buek Madsen) и Педерсен (Pedersen) против Дании. Решение от 7 декабря 1976 года // Европейский Суд по правам человека. Маркс (Marckx) против Бельгии. Решение от 13 июня 1979 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 231-270.
19. Европейский Суд по правам человека. Квелдсен (Kjeldsen), Буек Мадсен (Buek Madsen) и Педерсен (Pedersen) против Дании. Решение от 7 декабря 1976 года // Европейский Суд по правам человека. Маркс (Marckx) против Бельгии. Решение от 13 июня 1979 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 231-270.
20. Европейский Суд по правам человека. Квелдсен (Kjeldsen), Буек Мадсен (Buek Madsen) и Педерсен (Pedersen) против Дании. Решение от 7 декабря 1976 года // Европейский Суд по правам человека. Маркс (Marckx) против Бельгии. Решение от 13 июня 1979 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 231-270.
21. Европейский Суд по правам человека. Квелдсен (Kjeldsen), Буек Мадсен (Buek Madsen) и Педерсен (Pedersen) против Дании. Решение от 7 декабря 1976 года // Европейский Суд по правам человека. Маркс (Marckx) против Бельгии. Решение от 13 июня 1979 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 231-270.

22. Европейский Суд по правам человека. Национальный профсоюз полиции Бельгии (National Union of Belgian Police) против Бельгии. Решение от 27 октября 1975 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С.81-102.
23. Европейский Суд по правам человека. Хорнсби (Hornsby) против Греции. Решение от 19 марта 1997 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 428-439.
24. Европейский Суд по правам человека. Эйри (Airey) против Ирландии. Решение от 9 октября 1979 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 271-287.
25. Европейский Суд по правам человека. Энгель (Engel) и другие против Нидерландов. Решение от 8 июня 1976 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 103-137.
26. Европейский Суд по правам человека. Ильхан (Ilhan) против Турции. Решение от 27 июня 2000 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 475-495.
27. Европейский Суд по правам человека. Кайя (Kaya) против Турции. Решение от 19 февраля 1998 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 339-361.
28. Европейский Суд по правам человека. Кипр против Турции. Решение от 10 мая 2001 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 443-563.
29. Европейский Суд по правам человека. Курт (Kurt) против Турции. Решение от 25 мая 1998 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 509-533.
30. Европейский Суд по правам человека. Макканн (McKann) и другие против Соединенного Королевства. Решение от 27 сентября 1995 года // Европейский Суд по правам человека. Сёринг (Soering) против Соединенного Королевства. Решение от 7 июля 1989 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 637-658.
31. Европейский Суд по правам человека. Аксой (Aksoy) против Турции. Решение от 18 декабря 1996 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 339-361.
32. Европейский Суд по правам человека. Венсаид (Vensaid) против Соединенного Королевства. Решение от 6 февраля 2001 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 251-268.
33. Европейский Суд по правам человека. Валашинас (Valasinas) против Литвы. Решение от 24 июля 2001 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 9-38.
34. Европейский Суд по правам человека. Гусинский (Gusinsky) против России. Решение о приемлемости жалобы от 7 марта 2002 года // Журнал российского права. 2002. № 7. С. 119-128.
35. Европейский Суд по правам человека. Джабари (Jabari) против Турции. Решение от 11 июля 2000 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 39-49.
36. Европейский Суд по правам человека. Ильхан (Ilhan) против Турции. Решение от 27 июня 2000 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 49-85.
37. Европейский Суд по правам человека. Калашников (Kalashnikov) против России. Решение от 15 июля 2002 года // Российская газета. 2002. 17, 19 октября.

39. Европейский Суд по правам человека. Кипр против Турции. Решение от 10 мая 2001 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные постановления 1999—2001 гг. и комментарии. М., 2002. С. 443-563.
40. Европейский Суд по правам человека. Курт (Курт) против Турции. Решение от 25 мая 1998 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 509-533.
41. Европейский Суд по правам человека. Раннинен (Raninen) против Финляндии. Решение от 16 декабря 1997 года // Европейский Суд по правам человека: процедура и практика по делам военнослужащих. М., 2001. С. 156—173.
42. Европейский Суд по правам человека. Рибич (Ribitsch) против Австрии. Решение от 4 декабря 1995 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные постановления 1999—2001 гг. и комментарии. М., 2002. С. 86-118.
43. Европейский Суд по правам человека. Томази (Tomasi) против Франции. Решение от 27 августа 1992 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 339-361.
44. Европейский Суд по правам человека. Бранниган (Branigan) и Макбрайд (McBride) против Соединенного Королевства. Решение от 15 ноября 1996 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 260-295.
45. Европейский Суд по правам человека. Бруган (Brogan) и другие против Соединенного Королевства. Решение от 26 мая 1993 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 796-819.
46. Европейский Суд по правам человека. Сельмуни (Selmuhi) против Франции. Решение от 28 июля 1999 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 637-658.
47. Европейский Суд по правам человека. Чахал (Chahal) против Соединенного Королевства. Решение от 18 декабря 1996 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.2. С. 260-295.
48. Европейский Суд по правам человека. Бруган (Brogan) и другие против Соединенного Королевства. Решение от 26 мая 1993 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 610-636.
49. Европейский Суд по правам человека. Бранниган (Branigan) и Макбрайд (McBride) против Соединенного Королевства. Решение от 26 мая 1993 года // Европейский Суд по правам человека: Избранные решения: В 2 т. М., 2000. Т.1. С. 610-636.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.gada.gov.ua/> - Офіційний веб-портал Верховної Ради України
2. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України
3. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
4. <http://studrada.com.ua/ibonline> - Центральний юридичний портал України
5. <http://www.geustr.com.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень
6. <http://www.lbiv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
7. <https://supreme.court.gov.ua/> - Офіційний веб-портал Верховного Суду
8. База рішень Європейського суду з прав людини НУДЮС database <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng>
9. Бюро Договорів Ради Європи <http://www.conventions.coe.int/?lg=ru>
10. Міністерство юстиції України <http://minjust.gov.ua>

11. Міністерство закордонних справ України <http://mfa.gov.ua>
12. Офіс Совета Європи в Україні <http://coe.kiev.ua/>
13. Офіційний сайт Європейського суду по правам людини <http://www.echr.coe.int/>
14. Совет Европы <http://coe.int>

Розробник:

К.ю.н., доцент кафедри МППП

Ю.В. Чайковський